

chlapec vyvázne z nebezpečné situace způsobené rychlou jízdou auta bez nehody tím, že nezmění směr chůze a zůstane mimo část (stranu) silnice, na kterou bylo auto obžalovaným řízeno, kterýžto předpoklad obžalovaného jest zjištěn větou rozhodovacích důvodů, že by měla jen za zachování všech kautel opatrnosti význam okolnost, že obžalovaný nemohl předvídati, že se chlapec obrátí a poběhne zpět.

### Čís. 2930.

V § 48 min. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. nařízená včasnost výstražného znamení vyžaduje, by nebylo dáno jednak příliš pozdě, jednak příliš brzy. Zdali je splněn i druhý předpoklad, závisí na zvláštních okolnostech případu, zejména na místních poměrech, a i na tom, že sebe hlasitější a hlučnější znamení je slyšeti jen na určitou vzdálenost. Bude nutno opakovati znamení a dávatí je na kratší vzdálenosti, je-li silnice nepřehledná, takže nemůže býti postřehnuťo zrakem, co sluchu uchází, a je-li počítati s přibližováním se vozidel pohybujících se rychle opačným směrem, které pro rychlý pohyb svůj a automobilu mohou býti v době, kdy autem dáno znamení, v takové vzdálenosti od něho, že jejich řidiči první znamení nemohlo býti slyšeno.

Příčinná souvislost (§ 134 tr. zák.) není přerušena tím, že škodný výsledek nastal jen spolupůsobením vedlejších okolností, za nichž byl trestný čin spáchán; podle § 335 tr. zák. stačí, bylo-li nebezpečí, jinak již dané, zvětšeno jednaním (opomenutím) pachatelovým.

Ustanovení § 431 tr. zák. má místo toliko v případech, ve kterých z nedbalého jednání (opomenutí) buď vůbec škoda nenastala, nebo nastala jen škoda menší než v § 335 tr. zák. předpokládaná.

(Rozh. ze dne 14. října 1927, Zm II 196/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 12. března 1927, jímž byl stěžovatel, obžalovaný pro přečin proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. zák., uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle § 431 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 15. září 1926 u L. jeda autem a před zákrutem silnice nedávaje zavčas znamení, dopustil se opomenutí, o němž již podle přirozených, pro každého snadno seznatelných následků, seznati mohl, že se jím může přivoditi nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí, a z něhož vzešlo těžké poškození na těle Stanislavu H-ovi.

### D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného, jež uplatňuje jediný důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., jest bezdůvodná. K opomenutí záleže-

všimu v tom, že obžalovaný nedal včas před zákrutem silnice znamení houkačkou, v němž soud výhradně shledal nedbalost trestnou podle §§ 431 a 335 tr. zák., vztahují se z vývodů stížnosti — která zbytečně hájí ostatními vývody správnost rozsudečných závěrů, že obžalovaný nejel nadměrnou rychlostí a nejel na straně silnice jemu nepřislušející, že však H. jel rychle po pravé straně silnice — jen námitky: 1. že rozsudek ukládá majiteli automobilu za povinnost přísnější opatrnost, než každému jinému, žádaje na něm, by upozornil neopatrné osoby již předem na přibližování se automobilu znamením; 2. že obžalovaný učinil zadost předpisu, jehož porušení se mu vytýká, dávaje znamení u školní budovy; bylo by prý naopak nebezpečné, dávatí znamení teprve na krátkou vzdálenost; 3. že k úrazu nebylo by došlo, kdyby byl H. dbal předpisů proň závazných. Jest ovšem správné, že ani řidičům jiných vozidel, tím méně chodcům nelze přičítati za opomenutí, že, projíždějíce zákrut silnice nebo stojíce v něm, neupozornili hlasitým znamením nebo jinak na sebe osoby opačným směrem na téže silnice se pohybující. Rozdíl v tom spočívající jest však nutným důsledkem toho, že opomenutí jest trestné jen tehdy, byla-li tu povinnost k jednání, a že výhradně pro automobily (jízdni silostroje) platí předpis § 48 min. nařízení ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., že výstražné znamení jest, třeba-li ho, dáti vždy včas. Samozřejmě nepozbýval by předpis ten účinnosti a závaznosti ani zvykem, stížností tvrzeným, avšak rozsudkem nezjištěným a spisy nenapovězeným, že v praxi nežádá nikdo ani na autech, ani na jiných vozidlech a chodcích, by nerozvážného cyklistu, který nešetří předpisů a opatrnosti, předem nějakými znameními varovali, by se vyhnul včas na druhou stranu, po které měl správně jeti. Ani neopatrnost takového cyklisty neruší povinnost řidiče automobilu, uloženou mu platnými předpisy, by nehodě hrozící z neopatrnosti cyklisty bránil určitým jednáním, totiž dáním výstražného znamení. Nařízená včasnost výstražného znamení vyžaduje, by nebylo dáno jednak příliš pozdě, jednak příliš brzy. Zdali je splněn i druhý předpoklad, závisí na zvláštních okolnostech případu, zejména na místních poměrech, a i na tom, že sebe hlasitější a hlučnější znamení je slyšeti jen na určitou vzdálenost. Bude nutno opakovati znamení a dávatí je na kratší vzdálenosti, je-li silnice nepřehledná, takže nemůže býti postřehnuto zrakem, co sluchu uchází, a je-li počítati s přibližováním se vozidel pohybujících se rychle opačným směrem, které pro rychlý pohyb svůj a automobilu mohou býti v době, kdy autem dáno znamení, v takové vzdálenosti od něho, že jejími řidiči první znamení nemohlo býti slyšeno. Nebezpečí, zdůrazňovanému stížností, že se potahy a i lidé leknou znamení na krátkou vzdálenost tak, že pozбудou klidné rozvahy pokud se týče stanou se neklidnými, lze čeliti tím, že automobilista počíná s dáváním znamení na větší vzdálenost a opakuje je v přiměřených dobách, až přešel nepřehlednou část, obzvláště zákrut silnice. Proto nelze shledati nesprávným výklad uvedeného předpisu v názoru nalézacího soudu, že obžalovaný byl povinen, by, projížděje trať od školy až k zákrutu silnice (od školy 200 kroků vzdáleného) upozorňoval znamením houkačkou na auto osoby blížící se z opačné strany, když jest zjištěno, že silnice v místě nehody tvoří ostrý uhel a pokračuje

dále v hlubokém zářezu do kopce, takže mohl obžalovaný, zejména když znal dobře cestu, předvídati, že z protější strany může přicházeti nebo s povozem přijížděti někdo, kdo na přijíždějící (do zákrutu silnice) auto nebude nikým upozorněn, pokud se týče, když zjištěno na jiném místě rozsudku, že obžalovaný — vjížděje do zatáčky rychlostí pouze 10 km — počítal s možností a eventualitou nějaké budoucí překážky, nemaje v zatáčce dalekého rozhledu. Závěr nalézacího soudu, že se obžalovaný tím, že nedal včas znamení houkačkou, dopustil jednání, o němž musil seznati, že se jím může přivoditi nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí, je tedy po právní stránce (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.) bezvadným a zbývá jen ještě otázka, zda bylo opomenutí to v příčinné souvislosti s úrazem Stanislava H-y. Zmateční stížnost klade na tuto otázku hlavní důraz, tvrdíc, že by nebylo došlo k úrazu, kdyby byl H. dbal předpisů proň závazných. Než v tomto směru zjistil nalézací soud, že poškozený, kdyby byl obžalovaný dal znamení houkačkou (rozuměj podle předchozích vět rozhodovacích důvodů: při jízdě od školy k zatáčce) mohl tím býti včas varován a podle toho se zaříditi, čímž nalézací soud jasně vyslovil, že v opomenutí obžalovaného, záleževším v tom, že dal naposledy výstražné znamení u školní budovy l-ské a pak — projížděje další trať v délce asi 200 kroků od školy až k počátku zatáčky silnice — již znamení houkačkou nedával, spatřuje jednu z příčin srážky, za niž obžalovaný zodpovídá z důvodu vlastní nedbalosti, jsoucí s úrazem v příčinné souvislosti, jak po té v rozsudku také výslovně bylo uvedeno. Závěr ten jest závěrem skutkovým, jenž po stránce formální nebyl zmateční stížností napaden, a jest jím tedy jak stěžovatel tak i zrušovací soud vázán při posouzení věci s hlediska hmotněprávního důvodu podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Že opomenutí obžalovaného nebylo jedinou příčinou srážky, nýbrž že při úrazu spolupůsobilo jako další příčina nedbalé jednání poškozeného samého — a dlužno připustiti, že tu šlo o hrubou, ba velmi hrubou jeho nedbalost, — nemůže nic změnit na trestnosti činu obžalovaného. Neníť podle povšechné zásady § 134 tr. ř. příčinná souvislost přerušena tím, že škodný výsledek nastal jen spolupůsobením vedlejších okolností, za nichž byl trestný čin spáchán, a podle § 335 tr. zák. stačí, bylo-li nebezpečí, jinak již dané, zvětšeno jednáním (opomenutím) pachatelovým. Stížnost obžalovaného jest podle toho, co uvedeno, neodůvodněna i bylo ji proto zavrhnouti.

Napadený rozsudek zjišťuje, že Stanislav H. byl, naraziv svým kolem na automobil, řízený obžalovaným, s kola sražen tak prudce, že odletěl šikmo na zem, že sražením s kola utrpěl těžké poškození na těle, že opomenutí obžalovaného — nedávání výstražného znamení při jízdě od školní budovy k zákrutu silnice — bylo jednou z příčin srážky a že tedy těžké poškození H-y na těle bylo v příčinné souvislosti s opomenutím obžalovaného. Nastal-li podle těchto zjištění nalézacího soudu z nedbalého skutku účinek předpokládaný v § 335 tr. zák., převyšuje skutek ten skutkovou podstatu přestupku proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. zák., neboť toto ustanovení má místo toliko v případech, v nichž z nedbalého jednání (opomenutí) buď vůbec škoda nenastala, nebo nastala jen škoda menší, než v § 335 tr. zák. předpokládaná. Zjištěné opomenutí obžalo-

vaného naplňuje tedy skutkovou podstatu přestupku proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák. Uznal-li nalézací soud přes to obžalovaného vinným přestupkem § 431 tr. zák., uvažoval o souzeném skutku podle zákona, který se při správném jeho výkladě k němu nevztahuje. Proto bylo vyhověti důvodné zmateční stížnosti veřejného obžalobce z důvodu § 281 čís. 10 tr. ř., zrušiti rozsudek první stolice, a uznati obžalovaného vinným přestupkem § 335 tr. zák., jehož skutková podstata jest opodstatněna skutečnostmi v rozsudku zjištěnými jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní.

### Čís. 2931.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Podněcováním« (§ 15 čís. 3 zákona) jest protizákonné působení na vůli a jednání neurčitého počtu lidí v některém ze směrů tam výslovně naznačených, kteréžto působení může se díti různým způsobem, přímo nebo nepřímou; nespadá sem každá řeč o revoluci, nebo o možnosti revoluce, nýbrž jen taková, v níž se zračí snaha, by byl v jiných vyvolán duševní stav nepřátelský právním statkům zákonem chráněným a v důsledku toho rozhodnutí, porušiti tyto statky.

Forma podněcování může býti různá; i předvádění historického materiálu může se přičítati zákonu, jde-li při tom o to, by vzbuzována byla v druhých touha a přání k následování naznačených podnětů a by tím byli podněcováni k protizákonnému jednání; okolnost, že jde o reprodukci článku napsaného před vznikem Československé republiky, nevyklučuje, že reprodukcující chtěl jeho obsahem podněcovati ve smyslu nezákonném.

Způsobitým prostředkem podněcování k násilné změně ústavy Československé republiky může býti i rozbor theorie Marxovy.

Trestnost zanedbání povinné péče podle článku III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. (§ 42 odst. třetí zák. na ochr. rep.) předpokládá jen, by obsah článku stělesňoval objektivně a nikoliv též, zejména u obviněného redaktora, i subjektivně skutkovou podstatu zločinu nebo přečinu. Pro subjektivní skutkovou podstatu tu stačí zjištění, že vinou zodpovědného redaktora uveřejněn byl v časopisu článek, v němž se k pokusu násilím změnit ústavu republiky pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu podněcuje, vybízí.

Jedině nalézací soud je podle zákona (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) oprávněn, zjistiti a určití podle výsledků dokazování smysl, význam a směr myšlenkového projevu.

(Rozh. ze dne 15. října 1927, Zm I 381/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu